

Schalkwijk verbindt!

Onze Visie

In onze samenleving zijn anno 2020 grote, ingewikkelde transitievraagstukken zichtbaar. De manieren waarop we omgaan met mobiliteit, voedsel, water of energie vragen om een fundamenteel nieuwe benadering. We moeten ons daarbij aanpassen aan een nu al veranderende omgeving en antwoord geven op zaken als het Urban heat island effect, verdroging, piekbuien en bodemdaling. En tegelijkertijd moeten we nu ingrijpen in onze systemen om later erger te voorkomen. Alle ruimtelijke opgaven zouden hier aandacht aan moeten geven.

Uiteraard is het van belang dat niet overal op dezelfde manier te doen. Elke plek kent haar eigen verhalen, haar eigen urgenties en haar eigen culturen. In de opgave voor Schalkwijk ligt wat ons betreft de nadruk op mobiliteit. Bij het ontwerpen van Schalkwijk was destijds veel aandacht gericht op het ruimte bieden aan het explosief groeiende autogebruik. Die aanpak leverde wijken op die uiterst comfortabel zijn ingericht. Zolang je tenminste in de auto zit.

In onze analyse is die nadruk op ruimte voor het autogebruik HET bovenliggende probleem voor Schalkwijk. Andere veel genoemde opgaven, zoals het introverte karakter van de wijk en buurten, bouwblokken zonder duidelijk adres of gezicht, achterkanten richting hoofdstructuren door de wijk, en overall 'tussengroen' zonder betekenis, zien we als afgeleide problemen. Op hun beurt zijn dit mede oorzaken van sociale onveiligheid, anonimiteit, inflexibiliteit voor woningbreiding en vernieuwing, en zijn ze beperkend voor verdere verdichting en diversifiëring. Veel door de bewoners genoemde problemen zijn in meer of mindere mate terug te herleiden tot de negatieve bijeffecten van het ruim baan geven aan de auto. Net zoals ten tijde van het ontwerpen van de wijk, verdient mobiliteit dus wederom veel aandacht. Nu echter om de ruimte voor mensen in balans te brengen met ruimte voor auto's. Zodat een wijk ontstaat met een betekenisvolle openbare ruimte, die prettig is om in te verblijven en elkaar te ontmoeten, die rijk is aan biodiversiteit en helpt bij het koelen van de wijk.

Minder ruimte voor auto's in Schalkwijk

In Schalkwijk verbindt! laten we zien hoe gestuurd kan worden op een positieve verschuiving van het 'komen en gaan, naar en van de wijk', met de nadruk op de auto, naar 'bewegen in de wijk', met de nadruk op fietsen en OV.

De Europaweg is in die opgave cruciaal, maar ook op andere doorgaande wegen en straten in Schalkwijk is het probleem herkenbaar. De profielen zijn overgedimensioneerd, hebben nauwelijks adressen en ontberen verblijfskwaliteit. De wegen scheiden Schalkwijk meer dan dat ze voor verbinding zorgen.

Tegelijkertijd vormen de hoofdwegen wel de hoofdstructuur van de wijk, waar iedereen van gebruik maakt. Schalkwijk verbindt! stelt voor om deze hoofdwegen radicaal aan te pakken, om te vormen tot stadsstraten en een essentieel deel van de woningbouwopgave hier te situeren. Zo krijgt deze hoofdstructuur van Schalkwijk er heel veel adressen bij, wordt de veiligheid van de wijk vergroot en ontstaat er tevens ruimte voor echt betekenisvol groen. De stadsstraat laat uiteraard gewoon ruimte voor de auto, maar niet als leidmotief. Autoverkeer dat geen bestemming in de wijk heeft, heeft inmiddels voldoende alternatieven om de rijksweg of de binnenstad te bereiken; daar is niet langer een interne snelweg voor nodig. Zo wordt de hoofdstructuur van Schalkwijk omgevormd van een betekenisloze leegte tussen introverte eilanden, tot de levendige hartlijn van de wijk, waar iedereen welkom is.

Schalkwijk verbindt! durft de structurele mobiliteitsopgave in Schalkwijk als geheel aan te pakken, laat zien hoe dat positieve uitwerking kan hebben op wijk- en buurtniveau van Molenwijk-Noord en de Waddenbuurt en focust op het ruimte maken voor de bewoners van de wijk.

Ruimte voor de bewoners van Molenwijk-Noord

In het uitwerkingsgebied Molenwijk-Noord laten we zien welke winst bereikt kan worden met deze aanpassingen. Ruimte wordt vrijgespeeld om aantallen en typen woningen uit te breiden, betekenisloze groene ruimte tot wijkpark te maken, bouwblokken voorkanten te geven, autovrije openbare ruimte te maken en overzichtelijke en aangename routes voor de fietsers in de wijk te creëren.

Om dat voor elkaar te krijgen, hoeven we met deze aanpak dus niet eerst te slopen. Juist niet. Door de slimme verkeersinterventies spelen we ruimte vrij om eerst te bouwen, ruimte te creëren voor bewoners om eindelijk door te stromen naar een andere categorie woning in hun geliefde buurt, of te verhuizen naar een zelfde type woning, maar duurzamer en met een betere relatie tot de omgeving. Zo spelen we ruimte vrij voor de nodige veranderingen, zonder dat de huidige bewoners in de knel komen.

Schalkwijk verbindt! Huidige en nieuwe bewoners

Schalkwijk verbindt! stelt een eerste interventie voor die Molenwijk een gezicht en een adres geeft aan de veranderende hoofdstructuur, en daar een plek creëert die de bewoners de mogelijkheid biedt zich te uiten, zich te tonen, te creëren en elkaar te ontmoeten. Deze plek aan de Europaweg is daarmee voor iedereen herkenbaar.

Het programma voor deze plek hebben we deels al gevonden met het culturele programma "Verhalen uit de Kapsalon" (een vervolg op Dubbel Belicht, van Marisa Beretta), dat in september 2020 van start gaat en de gekozen plek graag zou gebruiken voor workshops met bewoners. Hoe betekenisvol zou het zijn om deze activiteiten te koppelen aan andere broodnodige functies zoals het wijkcentrum/ buurthuis of het projectbureau van Pre-wonen voor de ontwikkeling van Molenwijk?

Rondom wordt de ruimte voor de auto teruggeduwd en vervangen door ruimte voor tuinen en openbare ruimte, op een strategische route tussen Molenwijk en Europawijk.

We maken zo een plek die de toon zet in de transitie van ruimte voor auto's naar ruimte voor mensen. Die transitie is niet makkelijk en is geen laaghangend fruit, vergt soms ingewikkelde besluiten die bevochten zullen moeten worden, maar maakt Schalkwijk structureel nog beter!